

Reformen af kandidatuddannelserne risikerer at blive en barriere for fremtidens ph.d'er

Christian Kjær Monsson, fagleder for forskning, Dansk Industri, og Nicoline J. Motzfeldt, Uddannelsesdirektør, Akademikerne

En mindre kendt del af den igangværende reform af kandidatuddannelser i Danmark er, at man også ændrer adgangskriterierne for ph.d.-uddannelsen. Uddannelses- og Forskningsministeriet har her i december sendt et lovudkast i høring, der opsætter rammerne herfor.

Med lovforslaget åbnes der for, at personer med en fokuseret kandidatuddannelse på 75 ECTS-point også kan få direkte adgang til ph.d.-forløb. Universiteterne får samtidig mulighed for at udbyde et forskningsforberedende forløb på op til 45 ECTS-point. Forløbet kan søges af dimittender fra de nye kandidatuddannelser, som ønsker at kvalificere sig til et ph.d.-stipendium.

På papiret kan initiativet sikre fleksibilitet og afværge "blindgyder" for kandidater fra de fokuserede kandidatuddannelser. Det lyder umiddelbart som en god idé. Men realiteten er mere kompleks og rummer risici i implementeringen.

For der lægges i lovforslaget op til, at dimittenderne skal være ansat på universitetet under det forskningsforberedende forløb. Og det vil betyde en betydelig ekstraomkostning for universiteterne, som der ikke er tilvejebragt finansiering til i kandidatreformen.

I praksis kan det medføre, at vejen til en ph.d. bliver lukket for kandidater fra reformsporene. For der er en reel risiko for, at universiteterne af økonomiske eller administrative hensyn får en tilbøjelighed til at prioritere kandidater, der ikke skal gennemføre et forskningsforberedende forløb, fremfor kandidater fra reformsporene. Det kan for eksempel være kandidater fra udenlandske kandidatuddannelser. Som udgangspunkt er det selvfølgelig positivt med udenlandske ph.d.-studerende, men de vil alt andet lige have en markant lavere sandsynlighed for at blive på det danske arbejdsmarked efter endt uddannelse.

Alternativt kan universiteterne vælge at reducere antallet af ph.d.-stipendier og i stedet satse mere på postdocs. De er på mange måder nemmere for universiteterne, da de ofte kan finansieres via eksterne midler, og de kan starte deres forskning med det samme. Men postdocs er ofte udenlandske professoraspiranter, der drømmer om en karriere i

universitetsverdenen, og der er langt for dem til det danske arbejdsmarked uden for universiteterne.

Kandidatreformen kan derfor udgøre en utilsigtet barriere både for de enkelte ph.d.-aspiranter og for fødekæden af forskeruddannede, som bliver på det danske arbejdsmarked.

Det vil være meget ærgerligt. For ph.d.erne bidrager betydeligt til det danske erhvervsliv og samfund. Forskeruddannede tilfører ikke blot teoretisk viden til arbejdspladser, men er ofte nøglemedarbejdere, der står bag udviklingen af nye, innovative produkter og løsninger. At sikre en stabil og kvalificeret tilgang af ph.d.er er således ikke blot et akademisk anliggende, men et spørgsmål om Danmarks fremtidige konkurrenceevne.

Herfra skal der derfor lyde en klar opfordring til, at universiteterne sammen med Uddannelses- og Forskningsministeriet i første omgang undersøger, hvor der vil være behov for ph.d.-forberedende forløb, og omfanget heraf. Det er samtidig afgørende at sikre fleksibilitet i de forskningsforberedende forløb, så de også bliver en reel mulighed i praksis. Det forudsætter for eksempel, at det er muligt at gennemføre et forskningsforberedende forløb uden nødvendigvis at være ansat på et universitet.

Målet skal være at finde en model for forløbene, der sikrer, at Danmark også i fremtiden vil have de bedst mulige ph.d.er til både vores offentlige og private sektor.

Det vil ikke kun være til gavn for de ph.d.-studerende og universiteterne, men for hele Danmark.